

Helsinki 14.10.2022

**Asia: HE 154/2022 VP Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023, tarkemmin pl 24.30.67**

Oikeusvaltiokeskus kiittää eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 (HE 154/2022 vp).

Oikeusvaltiokysymyksen merkitys kansainvälisessä politiikassa on kasvanut viime vuosina suuresti ja tulee kasvamaan entistä merkittävämmäksi. Oikeusvaltiokysymykset ovat niin ulkoisen kuin sisäisen turvallisuuden teemoja sekä EU- politiikassa että laajemmin ulkopoliitikassa. Yhä selvemmäksi on käynyt, että ilman oikeusvaltiotyötä useat demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseen tähtäävät hankkeet eivät menesty. Näiden kolmen teeman keskinäinen riippuvuus sekä linkittyminen korruptionhaasteisiin on nykyisin laajasti tunnistettu.

Oikeusvaltiokeskus aloitti toimintansa syksyllä 2021 Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan yhteydessä. Keskus kokoaa yhteen alan huippuasiantuntemusta, välittää tietoa ja toteuttaa hankkeita, joilla edistetään oikeusvaltiokehitystä etenkin kehittyvissä maissa. Oikeusvaltiokeskuksen tarkoituksena on saattaa Suomessa oleva oikeusvaltiokysymyksiin liittyvä osaaminen ja kokemus sitä tarvitsevien ulkomaisten toimijoiden, kuten eri maiden kansallisten viranomaisten ja instituutioiden, yliopistojen ja muiden koulutusyksiköiden, kansainvälisten tai kansallisten järjestöjen sekä muiden kansallisten ja kansainvälisten relevanttien tahojen käyttöön. Haluamme nostaa esiin erityisesti sitä, millä edellytyksillä oikeusvaltion rakentaminen voi onnistua. Toimintaamme rahoitetaan ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista. Vahvana oikeusvaltiona Suomea tarvitaan oikeusvaltiokehityksen sillanrakentajana.

Oikeusvaltiokeskus yhtyy Demo Finlandin asiantuntijalausunnossa (11.10.2022) esitettyyn. Valtiovarainministeriön 5.8.2022 julkaisemassa ehdotuksessa vuoden 2023 talousarvioksi ehdotetaan demokratia- ja oikeusvaltiotuen momentin (24.30.67.) määrärahan leikkausta 2 960 000 euroon. Momentin summa on määrä jakaa puoliksi Demo Finlandin ja Oikeusvaltiokeskuksen välillä. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki on ollut Suomen ulko- ja kehityspolitiikan pitkäaikainen painopiste, jonka takia on yllättävää, että demokratia- ja oikeusvaltiotuesta leikataan rahoitusta. Demokratian ja oikeusvaltiokehityksen tila maailmalla on hälyttävän huonolla tasolla, ja demokratioiden sekä oikeusvaltioiden määrä sekä laatu ovat laskeneet viimeisten vuosien aikana.

Vuoden 2023 rahoitustason osalta yhdyimme myös Demo Finlandin näkemykseen toiveesta saada vuodelle 2023 demokratia- ja oikeusvaltion momentista puolet, eli 1 500 000 euroa, sillä varauksella, että Oikeusvaltiokeskuksen toiminta on vielä vuoden 2023 pilottivaiheessa. Siitä johtuen pystymme tarvittaessa sopeutumaan esitettyyn leikkaukseen vuodelle 2023, koska olemme erinäisistä perustamisvaiheen syistä olleet varovaisia tekemään monivuotisia sitoumuksia. Demo Finlandilla tämä esitetty leikkaus näkyy vielä välittömämmin. Vuoden 2024 osalta olemme jo samassa tilanteessa Demo Finlandin kanssa.

14.10.2022

A handwritten signature in black ink that reads "Tuija Brax". The signature is written in a cursive, flowing style.

Tuija Brax

Oikeusvaltiokeskuksen johtaja  
Helsingin yliopisto  
Yliopistonkatu 3  
[tuija.brax@helsinki.fi](mailto:tuija.brax@helsinki.fi)  
0294 123201